

باسمه تعالی

جهش تولید با مشارکت مردم



تاریخ: ۱۴۰۳/۱۲/۰۸ - ۱۴:۲۷

شماره: ۱۴۰۳/۹۳۸۱۳/۷۳۰

پیوست: دارد



شرکت مدیریت منابع آب ایران

شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور

شرکت‌های آب منطقه‌ای، شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران و سازمان آب و برق خوزستان

شرکت‌های آب و فاضلاب

موضوع: ابلاغ نظام‌نامه مدیریت کیفیت منابع آب

به منظور اجرایی نمودن سیاست‌ها و برنامه‌های بلندمدت کشور و تکالیف وزارت نیرو در زمینه مدیریت کیفیت منابع آب و با توجه به پیاده‌سازی ساختار جدید بخش آب و ایجاد حوضه‌های آبریز، نظام‌نامه «مدیریت کیفیت منابع آب» با هدف ساماندهی و نظام‌مند نمودن مدیریت کیفیت منابع آب در صنعت آب و آبفا، برای اجرا ابلاغ می‌گردد. شایان ذکر است شرکت‌های زیرمجموعه بر اساس عملکرد خود در اجرای این نظام‌نامه ارزیابی و رتبه‌بندی خواهند شد.

با ابلاغ این نظام‌نامه، نظام‌نامه ابلاغی به شماره ۹۱/۳۸۶۹۲/۷۰۰ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۴ ملغی می‌گردد.

محمد جوانبخت

معاون آب و آبفا، رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل

شرکت مدیریت منابع آب ایران

رونوشت:

- جناب آقای ماشاءاله تابع جماعت- مشاور محترم وزیر و مدیرکل دفتر وزارتی

- جناب آقای مهندس جواد حاجیانی- سرپرست محترم دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی



جمهوری اسلامی ایران
وزارت نیرو

نظام نامه مدیریت کیفیت منابع آب

معاونت آب و آبفا
زمستان ۱۴۰۳

نظام‌نامه مدیریت کیفیت منابع آب

حفاظت و بهره‌برداری از منابع آب کشور

نظام‌نامه مدیریت کیفیت منابع آب

مقام تصویب کننده: معاون آب و آبفا

دریافت کنندگان سند برای اجرا:

- شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
- شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور
- شرکت‌های آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان
- شرکت‌های آب و فاضلاب
- شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران

اسناد مرتبط^۱:

- قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران
- قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶
- قانون حفاظت از خاک مصوب ۱۳۹۸/۰۳/۰۴ و آیین‌نامه اجرایی آن
- قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶/۰۴/۲۵ و آیین‌نامه اجرایی آن
- قانون مدیریت پسماندها مصوب ۱۳۸۳/۰۲/۲۰ و آیین‌نامه اجرایی آن
- قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور مصوب ۱۳۹۶/۰۲/۱۳ و آیین‌نامه اجرایی آن
- آئین‌نامه جلوگیری از آلودگی آب (تصویب‌نامه شماره ۱۸۲۴۱/ت ۷۱ هـ مورخ ۱۳۷۱/۰۵/۰۶ هیئت وزیران)
- سند راهبرد ملی بهبود کیفیت آب شرب (تصویب‌نامه شماره ۱۶۶۴۱۶/ت ۴۷۳۵۸ هـ مورخ ۱۳۹۰/۰۸/۲۲ هیئت وزیران)
- استاندارد خروجی فاضلاب سازمان حفاظت محیط‌زیست (به استناد ماده ۵ آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی آب)
- استاندارد ملی استفاده از پساب‌های شهری برای مصارف مختلف به شماره ۱۵۶۳۳
- دستورالعمل‌های حریم کیفی منابع آب سطحی و زیرزمینی
- دستورالعمل اجرایی برنامه ایمنی آب (WSP)
- دستورالعمل اجرایی برنامه ایمنی فاضلاب (SSP)
- سایر ضوابط و استانداردهای مرتبط با کیفیت منابع آب
- وظایف و مسئولیت‌های واحدهای متولی موضوع کیفیت آب در سه سطح حاکمیتی، تولی‌گری و تصدی (عملیاتی)
- ابلاغیه شماره ۱۳۶/۳۱/۱۰۰ مورخ ۹۵/۲۰/۱۳ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۱۳
- اساسنامه و قانون تاسیس شرکت‌های مهندسی آب و فاضلاب کشور و مدیریت منابع آب ایران

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
مقدمه	۱
۱- اهداف	۱
۲- محدوده اجرا	۱
۳- مسئولیت‌ها	۱
۴- اصول و ساختار	۱
۵- بازنگری	۴
۶- گردآورندگان	۵

مقدمه

در اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های بلندمدت کشور از جمله ایجاد نظام مدیریت کیفیت آب برای کنترل و کاهش آلودگی‌ها و اجرای سند راهبرد ملی بهبود کیفیت آب شرب، نظام‌نامه مدیریت کیفیت منابع آب به شرح زیر ابلاغ می‌گردد. استقرار این نظام‌نامه به منظور مدیریت کیفیت منابع آب در صنعت آب و آبفا ضروری است.

۱- اهداف

- ۱-۱- سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای مدیریت کیفیت منابع آب متعارف و نامتعارف
- ۲-۱- توسعه، ارتقاء و به‌کارگیری فناوری‌های نوین در تأسیسات آبی با رویکرد حفظ و بهبود کیفیت منابع آب
- ۳-۱- ارتقاء آگاهی‌های عمومی و تخصصی حفاظت کیفیت منابع آب
- ۴-۱- افزایش تعامل و هماهنگی فی‌مابین شرکت‌های مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران و مهندسی آب و فاضلاب کشور و شرکت‌های زیرمجموعه در خصوص اجرای برنامه‌های مدیریت کیفیت منابع آب
- ۵-۱- نظارت مستمر بر کیفیت منابع آب
- ۶-۱- ایجاد و استقرار نظام اطلاعات کیفیت منابع آب
- ۷-۱- تعامل با سایر دستگاه‌های اجرایی و ذی‌مدخلان موثر بر کیفیت منابع آب

۲- محدوده اجرا

محدوده اجرا شامل شرکت‌های مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران و مهندسی آب و فاضلاب کشور و شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان، شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران و شرکت‌های آب و فاضلاب می‌باشد.

۳- مسئولیت‌ها

- ۱-۳- مسئولیت اجرای این نظام‌نامه در شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران با رؤسای حوضه‌های آبریز و در شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور و در شرکت‌های آب منطقه‌ای و آب و فاضلاب بر عهده مدیرعامل ذیربط می‌باشد.
- ۲-۳- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این نظام‌نامه در معاونت آب و آبفا بر عهده دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی می‌باشد.

۴- اصول و ساختار

۱-۴- ارکان

ارکان این نظام‌نامه عبارتند از:

- ۱- کارگروه سیاست‌گذاری و هماهنگی
- ۲- کارگروه راهبری در حوضه‌های آبریز
- ۳- کارگروه اجرایی استانی

۴-۱-۱- کارگروه سیاست‌گذاری و هماهنگی

این کارگروه با محوریت دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی در ستاد وزارت نیرو، به‌منظور سیاست‌گذاری و همچنین نظارت و راهبری کلان برنامه مدیریت کیفیت منابع آب، به شرح زیر، تشکیل می‌شود. اعضای این کارگروه عبارت است از:

- ۱- معاون آب و آبفا، رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران (رئیس کارگروه)
 - ۲- مدیرعامل شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور
 - ۳- دبیر شورای هماهنگی حوضه‌های آبریز
 - ۴- مدیرکل دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی (دبیر کارگروه)
 - ۵- مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی کلان منابع آب و تلفیق بودجه شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
 - ۶- مدیرکل دفتر بهداشت آب و فاضلاب شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور
- تبصره ۱:** جلسات کارگروه سیاست‌گذاری و هماهنگی، برحسب ضرورت و با پیشنهاد دبیر و موافقت رئیس کارگروه، تشکیل می‌شود.

وظایف کارگروه سیاست‌گذاری و هماهنگی عبارت است از:

- ۱- سیاست‌گذاری، هماهنگی و ایجاد وحدت رویه برای مدیریت کیفیت منابع آب
- ۲- برنامه‌ریزی و راهبری تدوین/ بازنگری قوانین و مقررات مرتبط با مدیریت کیفیت منابع آب
- ۳- پیشنهاد تأمین اعتبارات لازم برای انجام امور مرتبط با مدیریت کیفیت منابع آب
- ۴- برنامه‌ریزی برای استقرار و بهره‌برداری از سامانه یکپارچه اطلاعات کیفیت منابع آب
- ۵- بررسی اقدامات و برنامه‌های عملکردی کارگروه‌های راهبری در حوضه‌های آبریز
- ۶- ایجاد بستری برای انتقال تجربیات موفق در مدیریت بهبود کیفیت منابع آب
- ۷- راهبری کلان اجرای برنامه ایمنی آب (WSP) و برنامه ایمنی فاضلاب (SSP)
- ۸- تقویت همکاری‌ها و انجام هماهنگی‌های مورد نیاز در سطح ملی با سایر دستگاه‌های اجرایی و ذی‌مدخلان
- ۹- ارزیابی و رتبه بندی عملکرد حوضه‌های آبریز و شرکت‌های زیرمجموعه

۴-۱-۲- کارگروه راهبری در حوضه‌های آبریز

به منظور برنامه‌ریزی، اجرا و پیگیری برنامه‌های عملیاتی مدیریت کیفیت منابع آب در سطح هر یک از حوضه‌های آبریز در شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران، کارگروهی با عنوان کارگروه راهبری در حوضه‌های آبریز با اعضاء و شرح وظایف زیر تشکیل می‌شود. اعضای این کارگروه عبارتند از:

- ۱- رئیس حوضه آبریز (رئیس)
- ۲- معاون حوضه آبریز به تشخیص رئیس حوضه آبریز (دبیر)
- ۳- نماینده کارگروه‌های منطقه‌ای کیفیت آب شرکت‌های آب و فاضلاب به پیشنهاد شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور
- ۴- نماینده دفتر رودخانه‌های مرزی و منابع آب مشترک (حسب ضرورت)
- ۵- یک تا سه نفر کارشناس خبره و صاحب نظر/ نماینده شرکت آب منطقه‌ای با تشخیص رئیس حوضه آبریز

تبصره ۱: کارگروه راهبری در حوضه‌های آبریز باید حداقل هر ۳ ماه یک جلسه، تشکیل دهد.

تبصره ۲: در صورتی که دستور کار جلسه مرتبط با طرح‌های مطالعاتی، اجرایی و یا در دست بهره‌برداری شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران باشد با درخواست رئیس کارگروه راهبری، نماینده شرکت یاد شده با حق رأی در جلسات حضور خواهد یافت. وظایف کارگروه راهبری در حوضه‌های آبریز عبارت است از:

- ۱- هماهنگی برای اجرای سیاست‌ها و تدوین برنامه‌های لازم برای تحقق مدیریت کیفیت منابع آب در حوضه آبریز
- ۲- برنامه‌ریزی برای توسعه، ارتقاء و بکارگیری فناوری‌های نوین در تأسیسات آبی با رویکرد حفظ و بهبود کیفیت منابع آب

- ۳- برنامه‌ریزی راهبردی به منظور ارتقاء آگاهی‌های عمومی در زمینه حفظ و بهبود کیفیت منابع آب
- ۴- برنامه‌ریزی برای رفع آسیب‌های اجتماعی ناشی از تغییرات کیفیت آب
- ۵- اولویت‌بندی و پیگیری اجرای طرح‌های فاضلاب شهری و روستایی در حوضه آبریز
- ۶- تصمیم‌سازی در خصوص چگونگی برخورد با مسایل و مشکلات حاد آلودگی منابع آب
- ۷- اتخاذ تصمیم در زمینه مدیریت کیفیت آلاینده‌ها
- ۸- توسعه و به‌روزرسانی مدل‌های پایش و ارزیابی کیفیت منابع آب
- ۹- ایجاد وحدت رویه و یکپارچه‌سازی در اجرای فرایندها، رویه‌ها و سامانه‌های مدیریت کیفیت منابع آب
- ۱۰- بررسی جنبه‌های مختلف تأثیرگذاری و تأثیرپذیری کیفیت منابع آب از کاربری‌ها در سطح حوضه آبریز (بالادست و پایین‌دست) و تنظیم ضوابط اجرایی و همچنین تعیین وظایف و تکالیف کارگروه اجرایی استان‌های ذیربط در راستای علاج‌بخشی و مدیریت کیفیت منابع آب
- ۱۱- تدوین برنامه‌های علاج بخشی کیفیت منابع تأمین آب شرب سطحی و زیرزمینی
- ۱۲- پیگیری و نظارت بر اجرای برنامه عملیاتی ابلاغ شده به کارگروه اجرایی و ارزیابی میزان اثربخشی آنها
- ۱۳- پیگیری راهکارهای تأمین اعتبار برای اجرای سیاست‌های مدیریت کیفیت منابع آب
- ۱۴- برنامه‌ریزی برای برگزاری نشست‌های دوره‌ای (حداقل سالانه) کارگروه‌های اجرایی
- ۱۵- احصاء نیازهای آموزشی، تحقیقاتی و فناوری در زمینه کیفیت آب
- ۱۶- پیگیری و پایش اجرای برنامه ایمنی آب (WSP) و برنامه ایمنی فاضلاب (SSP)
- ۱۷- ارائه گزارش عملکرد اقدامات کارگروه راهبری حوضه‌های آبریز به کارگروه سیاست‌گذاری و هماهنگی در بازه زمانی شش ماهه

۴-۱-۳- کارگروه اجرایی استانی

به‌منظور اجرای مصوبات کارگروه راهبری در حوضه‌های آبریز و برنامه‌های ابلاغی، کارگروه اجرایی استانی در محل شرکت آب منطقه‌ای استان با اعضا و شرح وظایف زیر تشکیل می‌شود. اعضای این کارگروه عبارتند از:

- ۱- مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای (رئیس)
 - ۲- مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب
 - ۳- معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای
 - ۴- معاون بهره‌برداری شرکت آب و فاضلاب
 - ۵- مدیر دفتر مطالعات پایه منابع آب شرکت آب منطقه‌ای
 - ۶- مدیر مرکز پایش و نظارت بر کیفیت آب و فاضلاب شرکت آب و فاضلاب
 - ۷- نماینده تام‌الاختیار دانشگاه علوم پزشکی استان با معرفی رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
 - ۸- نماینده تام‌الاختیار اداره کل حفاظت محیط زیست استان با معرفی مدیرکل ذیربط
 - ۹- یک نفر صاحب‌نظر با پیشنهاد مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای و تایید کارگروه اجرایی
 - ۱۰- مدیر محیط زیست و کیفیت منابع آب شرکت آب منطقه‌ای یا عناوین مشابه (دبیر)
- تبصره ۱:** مدیرعامل شرکت‌های آب و فاضلاب شهرهای شیراز، مشهد و کاشان علاوه بر اعضا مذکور در کارگروه اجرایی استانی مربوطه، حضور خواهند داشت.
- تبصره ۲:** کارگروه اجرایی استانی باید حداقل یک جلسه در ماه تشکیل و گزارش آن را به کارگروه راهبری در حوضه آبریز ارسال نماید.

تبصره ۳: در صورتی که دستور کار جلسه مرتبط با طرح‌های مطالعاتی، اجرایی و یا در دست بهره‌برداری شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران باشد با درخواست رئیس کارگروه اجرایی استانی، نماینده شرکت یاد شده با حق رأی در جلسات حضور خواهد یافت.

وظایف کارگروه اجرایی استانی عبارت است از:

- ۱- اجرای برنامه‌های ابلاغی کارگروه راهبری در حوضه‌های آبریز و کارگروه استانی سازگاری با کم آبی
- ۲- انجام اقدامات لازم برای شناسایی منابع آلوده‌کننده آب‌های سطحی و زیرزمینی و پایش کیفیت این منابع آب و انعکاس به مراجع ذیربط به منظور کنترل آلودگی‌ها و سایر اقدامات لازم
- ۳- اجرای برنامه‌های آگاه‌سازی در زمینه مدیریت بهبود کیفیت منابع آب در سطح استان
- ۴- برنامه‌ریزی و اقدام در خصوص نظارت بر کیفیت پساب در فرآیند تخلیه، بازچرخانی و بهره‌برداری از پساب در کاربردهای مختلف از جمله تصفیه‌خانه‌های فاضلاب شهری، صنعتی و سیستم‌های دفع رواناب‌های سطحی به منابع آب
- ۵- شناسایی، پیگیری و نظارت بر تخلیه فاضلاب‌ها و پساب‌ها (شهری، صنعتی و کشاورزی) به درون منابع تأمین‌کننده آب شرب
- ۶- مستندسازی فعالیت‌های کارگروه و گزارش عملکرد پیشرفت کار و اطلاعات تحلیلی به کارگروه راهبری در حوضه آبریز
- ۷- ارائه پیشنهادها و اجرایی در راستای برنامه‌های مدیریت کیفیت منابع آب به کارگروه راهبری در حوضه آبریز
- ۸- انجام برنامه‌های پایش و کنترل کیفیت منابع آب با هماهنگی و تعامل نهادهای ذیربط و عضو کارگروه
- ۹- ارزیابی روند تغییرات کیفیت منابع آب و ارائه راهکارهای پیشنهادی به مراجع ذیربط
- ۱۰- تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی کیفیت آب در محدوده‌های مطالعاتی در قالب نقشه‌های GIS
- ۱۱- ایجاد سازوکار هماهنگی فی مابین شرکت‌های آب منطقه‌ای و آب و فاضلاب برای پاسخ‌گویی به استعلام‌های سایر دستگاه‌ها در مورد اخذ مجوز استقرار فعالیت‌های توسعه‌ای در اطراف منابع تأمین آب شرب همچون ایجاد واحدهای صنعتی، کشاورزی، معدنی، گردشگری، آبی‌پروری و سایر موارد
- ۱۲- ارائه گزارش عملکرد اقدامات کارگروه اجرایی استانی به کارگروه راهبری حوضه‌های آبریز در بازه زمانی شش ماهه

۵- بازنگری

هرگونه اصلاح و بازنگری و انطباق این دستورالعمل با قوانین و مقررات جاری، در صورت نیاز توسط دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی وزارت نیرو پیشنهاد و از سوی معاون آب و آبفا ابلاغ می‌شود.

حفاظت و بهره‌برداری از منابع آب کشور

نظام‌نامه مدیریت کیفیت منابع آب

۶- گردآورندگان

ردیف	نام و نام خانوادگی	واحد سازمانی
۱	جواد حاجیانی بوشهریان	سرپرست دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی وزارت نیرو
۲	احمد منتظری	مدیرکل دفتر نظارت بر کیفیت و بهداشت آب و فاضلاب شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور
۳	جواد حسن‌نژاد	معاون مطالعات پایه و تخصیص حوضه‌آبریز دریاچه ارومیه شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
۴	اصغر جهانی بهنمیری	رئیس گروه محیط زیست و آب‌های غیرمتعارف دفتر برنامه‌ریزی منابع آب و تلفیق بودجه شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
۵	مهتاب باغبان	مدیر مرکز پایش و نظارت بر کیفیت آب و فاضلاب شرکت آب و فاضلاب استان تهران
۶	محبوبه زارع‌زاده مهریزی	رئیس گروه دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی وزارت نیرو
۷	مهدی نیروبخش	کارشناس مسئول دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی وزارت نیرو
۸	مریم مرندي	کارشناس دفتر آمار، برنامه ریزی راهبردی و بودجه تلفیقی وزارت نیرو
۹	طیبه بگلری	کارشناس کیفی، محیط زیست و منابع آب غیر متعارف حوضه‌آبریز ارس شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
۱۰	معصومه ممیوند	کارشناس کیفی، محیط زیست و منابع آب غیر متعارف حوضه‌آبریز کرخه و مرزی غرب شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
۱۱	عرفان صادقی	کارشناس دفتر راهبری و نظارت بر آب و فاضلاب شهری و روستایی وزارت نیرو